

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม รัฐอมฤต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๖๖

เรื่องพิจารณาที่ ๒๐/๒๕๖๖

วันที่ ๒๙ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง { ศาลอาญา

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นางสาวรักชนก ศรีนอก) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ ๖๘๓/๒๕๖๕ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามหนังสือส่งคำโต้แย้งของจำเลยและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา ๑๐ สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นโจทก์ยื่นฟ้องนางสาวรักชนก ศรีนอก เป็นจำเลย ต่อศาลอาญา ความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ และนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา และเผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา มูลกรณีเกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๔ จำเลยได้ใช้บัญชีทวิตเตอร์ของตนทำการโพสต์ข้อความประกอบรูปภาพที่มีพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว อันทำให้เข้าใจได้ว่าพระมหากษัตริย์เป็นผู้ปกครองบ้านเมืองที่ทำให้ประชาชนเดือดร้อน โดยประการที่น่าจะทำให้พระมหากษัตริย์ทรงเสื่อมเสียพระเกียรติยศ ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง อันเป็นการหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ และเป็นการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์ในสภาพที่ระบบคอมพิวเตอร์อาจประมวลผลได้เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ในความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา และระหว่างวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๔ จำเลยได้ใช้บัญชีทวิตเตอร์ของตนทำการโพสต์ซ้ำ ข้อความของผู้ใช้บัญชีแอปพลิเคชันทวิตเตอร์อื่นอันทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นการแสดงความอาฆาตมาดร้าย และไม่เคารพสักการะพระมหากษัตริย์ โดยประการที่น่าจะทำให้พระมหากษัตริย์

ทรงเสื่อมเสียพระเกียรติยศ ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง อันเป็นการหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ และเผยแพร่หรือส่งต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ในสภาพที่ระบบคอมพิวเตอร์อาจประมวลผลได้ โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ และมาตรา ๑๑๒ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ และมาตรา ๑๔ ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลอาญา จำเลยโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผล สรุปได้ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ใช้ถ้อยคำอันเป็นองค์ประกอบความผิดไม่มีความแน่นอนและไม่ได้กำหนดนิยามไว้อย่างชัดเจน เปิดช่องให้มีการใช้กฎหมายก่อกวนประชาชน กระทบกระเทือนต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ขัดต่อหลักการบัญญัติกฎหมายซึ่งมีโทษทางอาญา เพราะบุคคลจะต้องรับโทษทางอาญาก็ต่อเมื่อกฎหมายได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนในขณะที่กระทำความผิด กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความเสมอภาคของบุคคล ขัดต่อหลักนิติธรรม และจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔

๒. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๓) เป็นความผิดเด็ดขาดโดยไม่เปิดโอกาสให้จำเลยสามารถพิสูจน์ความจริง ไม่มีบทยกเว้นโทษหรือยกเว้นความผิดในข้อหาหมิ่นประมาทเหมือนที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๙ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ขัดต่อหลักนิติธรรม และหลักการในระบอบประชาธิปไตย ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔

ศาลอาญาเห็นว่า จำเลยโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ ซึ่งศาลอาญาจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำโต้แย้งของจำเลยไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของจำเลยเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำ

ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ หรือไม่ และกรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่งแล้ว แต่เนื่องจากส่วนที่โต้แย้งว่า บทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๔ เป็นบททั่วไปที่วางหลักการคุ้มครองเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล โดยมีได้มีข้อความที่คุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพไว้เป็นการเฉพาะ ศาลรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้ จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัยเฉพาะประเด็นที่ขอให้วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ หรือไม่ และเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำโต้แย้งของจำเลย ความเห็นและคำชี้แจงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบแล้วเห็นว่า คดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณา วินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง โดยกำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายสำหรับการควบคุมพฤติกรรมบุคคล ในสังคม แม้มีลักษณะเป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล แต่ก็เป็นไปเพื่อคุ้มครอง ความปลอดภัยและความผาสุกर्मเย็นในการดำรงชีวิตของสมาชิกที่อยู่ร่วมกันเป็นสังคม รวมถึงเพื่อสร้าง ความเป็นปึกแผ่นมั่นคงให้แก่สังคม โดยกำหนดลักษณะการกระทำที่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัย สาธารณะ และความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ ให้เป็นความผิดและกำหนดโทษ ทางอาญา เพื่อให้รัฐใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมาย อันเป็นการปกป้องคุ้มครองสิ่งที่เป็นคุณค่าที่สังคมพึงสงวนรักษาไว้

ในระบบกฎหมายของประเทศที่ยึดถือกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่ตราขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นสำคัญนั้น การกำหนดให้การกระทำหรือการละเว้นการกระทำใดเป็นความผิดที่มีโทษอาญา ต้องบัญญัติเป็นกฎหมายโดยผ่านความเห็นชอบของรัฐสภาที่เป็นผู้แทนของราษฎร เนื่องจาก ตามหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญ รัฐสภาเป็นผู้ถืออำนาจอธิปไตยในการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัด สิทธิหรือเสรีภาพขั้นพื้นฐานของราษฎร โดยไม่อาจมอบอำนาจที่สำคัญนี้ให้องค์กรอื่นเป็นผู้ใช้อำนาจแทน อันเป็นไปตามหลักการแบ่งแยกอำนาจซึ่งเป็นระบบตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ของบุคคลที่อยู่ภายใต้อำนาจการปกครองของรัฐ ดังนั้น องค์กรที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย ไม่ว่าจะเป็น ฝ่ายบริหาร หรือศาล จึงไม่อาจเป็นผู้ใช้อำนาจตรากฎหมายที่มีโทษอาญาขึ้นเอง หลักการเช่นนี้ สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติ เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้” หรือหลักที่กล่าวถึงกันในทางตำราว่า “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย” (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) และด้วยเหตุผลข้างต้น บทบัญญัติที่กำหนดความผิดที่มีโทษอาญาจึงต้องตราขึ้นด้วยโดยคำนึงถึงความชัดเจนแน่นอน ของการกระทำที่เป็นความผิด เพื่อเป็นหลักประกันว่าการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของราษฎรในการกระทำ หรือการละเว้นการกระทำใด ๆ จะต้องเป็นสิ่งที่ราษฎรรับรู้ล่วงหน้าแล้วว่าเป็นสิ่งที่ต้องห้าม

กล่าวอีกนัยหนึ่ง กฎหมายอาญามีหน้าที่ในการสื่อสารความประสงค์ของรัฐต่อประชาชน ในเรื่องพฤติกรรมที่รัฐไม่พึงประสงค์ ดังนั้น กฎหมายอาญาในฐานะเครื่องมือในการขึ้นนำหรือกำหนดกรอบ ความประพฤติของคนในสังคมต้องกระชับ ชัดเจน และตรงประเด็น เพื่อที่ประชาชนจะได้สามารถ แยกแยะได้ว่าการกระทำใดเป็นความผิดอาญา และการกระทำใดไม่เป็นความผิด แล้วประชาชนจะได้ ถูกชักจูงใจให้หลีกเลี่ยงกระทำการที่ต้องห้ามตามกฎหมายอาญา กฎหมายอาญาที่ตราขึ้นมาโดยมีเส้นแบ่ง ระหว่างการกระทำที่เป็นความผิดหรือไม่เป็นความผิดที่กำวม ย่อมส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัย ในเสรีภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง เพราะประชาชนจะสับสนว่าการกระทำใดที่ต้องห้ามไม่ให้กระทำ และหากฝ่าฝืนจะต้องรับโทษทางอาญา ในทางวิชาการจึงเห็นตรงกันว่าความชัดเจนของกฎหมายอาญา เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของหลักนิติธรรม (rule of law)^๑

^๑ Joseph Raz, *The authority of law : essays on law and morality* (Clarendon 1979) 214; Fuller 260; John Rawls, *A Theory of Justice* (Belknap Press 1971) 238.

อย่างไรก็ดี หลักการที่กฎหมายอาญาต้องบัญญัติให้ชัดเจนแน่นอนนั้นแสดงถึงข้อเรียกร้องให้กฎหมายอาญาต้องมีความชัดเจนมากเท่าที่จะเป็นไปได้ ไม่ใช่ถ้อยคำกำกวม แต่มิได้ถึงขนาดต้องชัดเจนตายตัว หากแต่ต้องเป็นถ้อยคำที่มีความชัดเจนระดับที่ประชาชนสามารถคาดเห็นได้ หรือที่ศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปเรียกว่า “หลักการคาดเห็นได้ของกฎหมาย” (Principle of Foreseeability) เนื่องจากในบางกรณีอาจหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ต้องใช้ถ้อยคำที่ต้องตีความเพื่ออธิบายความหมาย^๒ ทั้งนี้ เนื่องจากโดยหลักการทั่วไป กฎหมายจะถูกตราขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมสถานการณ์หลากหลาย และมีความซับซ้อนอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมที่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การบัญญัตินิยามที่เคร่งครัดเกินไปก็อาจจะทำให้รัฐไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเหมาะสม หลักการเช่นนี้ ศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๙ รับรองไว้เป็นแนวว่า “เป็นถ้อยคำที่มีความหมายชัดเจนเป็นที่เข้าใจได้ในหมู่ประชาชน” โดยศาลอธิบายต่อไปว่า “ในบางกรณีกฎหมายอาญาอาจจะใช้ถ้อยคำที่ชัดเจนแต่มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจงก็ได้” เพื่อให้ผู้ใช้กฎหมายอำนวยความสะดวกในแต่ละเรื่องได้ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย หลักการเช่นนี้ได้รับการยืนยันโดยคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๖/๒๕๖๖ กฎหมายอาญาอาจบัญญัติถ้อยคำเพียงเท่าที่เห็นได้ชัดเจนเพียงพอและอาจต้องอาศัยการตีความตามบริบทของเรื่องโดยบทบัญญัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้สามารถเข้าใจถึงความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้นได้ เพราะบางกรณีเป็นการเหลือวิสัยที่กฎหมายจะบัญญัติโดยใช้ถ้อยคำให้ชัดเจนแน่นอนจนปราศจากการตีความโดยสิ้นเชิง ซึ่งหลักการที่ว่ากฎหมายอาญาต้องมีความชัดเจนแน่นอนนั้นหมายความว่า ชัดเจนแน่นอนพอควรเท่านั้น ไม่ถึงขนาดต้องบัญญัติระบุให้เฉพาะเจาะจงลงไปอย่างละเอียด ดังนั้น “การกำหนดถ้อยคำในลักษณะดังกล่าวจึงมีความจำเป็นสำหรับการอำนวยความสะดวกตามพฤติการณ์อันควรแก่กรณีซึ่งไม่ขัดกับหลัก “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย”

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยมีเหตุผลเนื่องจากในปัจจุบันระบบคอมพิวเตอร์ได้เป็นส่วนสำคัญของการประกอบกิจการและการดำรงชีวิตของมนุษย์ หากมีผู้กระทำความผิดด้วยประการใด ๆ ให้ระบบคอมพิวเตอร์ไม่สามารถทำงานตามคำสั่งที่กำหนดไว้หรือทำให้การทำงานผิดพลาดไปจากคำสั่งที่กำหนดไว้ หรือใช้วิธีการใด ๆ เข้าล่วงรู้ข้อมูลแก้ไข หรือทำลายข้อมูลของบุคคลอื่นในระบบคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ หรือใช้ระบบคอมพิวเตอร์

^๒ ดูแนวคำวินิจฉัยของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป *Kokkinakis v. Greece* [1993] (Application no.14307/88) ECHR 20 ; *Cantoni v. France* [1996] (Application no. 17862/91) 29; *Georgouleas and Nestoras v. Greece* [2020] (Applications nos. 44612/13 and 45831/13) 56.

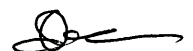
เพื่อเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จหรือมีลักษณะอันลามกอนาจาร ย่อมก่อให้เกิดความเสียหาย กระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของรัฐ รวมทั้งความสงบสุขและศีลธรรมอันดี ของประชาชน ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมฐานความผิดที่สำคัญบางประการ เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วย การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสม ต่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในปัจจุบัน ซึ่งมีรูปแบบ การกระทำความผิดที่มีความซับซ้อนมากขึ้นตามพัฒนาการทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และโดยที่มีการจัดตั้งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมซึ่งมีภารกิจในการกำหนดมาตรฐาน และมาตรการในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รวมทั้งการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ ด้านความมั่นคงปลอดภัยของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศ จึงมีการปรับปรุง บทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับผู้รักษาการตามกฎหมาย กำหนดฐานความผิดขึ้นใหม่ และแก้ไขเพิ่มเติม ฐานความผิดเดิม รวมทั้งบทกำหนดโทษของความผิดดังกล่าว การปรับปรุงกระบวนการและหลักเกณฑ์ ในการระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตลอดจนกำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบ ซึ่งมีอำนาจเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ใช้ถ้อยคำอันเป็นองค์ประกอบความผิด ซึ่งไม่มีความแน่นอนและไม่ได้อำนาจนิยามไว้อย่างชัดเจน เปิดช่องให้มีการใช้กฎหมายกั้นก้าง ประชาชนกระทบกระเทือนต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ขัดต่อหลักการบัญญัติกฎหมาย ซึ่งมีโทษทางอาญา เพราะบุคคลจะต้องรับโทษทางอาญาต่อเมื่อกฎหมายได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจน ในขณะที่กระทำความผิด กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความเสมอภาคของบุคคล ขัดต่อหลัก นิติธรรม และจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ นั้น

เห็นว่า การบัญญัติกฎหมายที่กำหนดความผิดและโทษทางอาญาต้องมีความชัดเจนแน่นอน อันเป็นส่วนหนึ่งของหลักนิติธรรม เนื่องจากการลงโทษทางอาญาเป็นมาตรการที่กระทบต่อสิทธิ ขึ้นพื้นฐานของบุคคล อย่างไรก็ตาม การบัญญัติกฎหมายให้ละเอียดเฉพาะเจาะจงการกระทำทุกกรณี ย่อมไม่อาจทำได้ กฎหมายอาจบัญญัติถ้อยคำเพียงเท่าที่ชัดเจนแน่นอนพอควรและประกอบความ ตามถ้อยคำแห่งบทบัญญัติ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมตามกาลสมัย

ซึ่งเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดโทษทางอาญามุ่งที่จะควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม
คุ้มครองความปลอดภัยรักษาความสงบสุขของสมาชิกในสังคม แม้การใช้พระราชบัญญัติว่าด้วย
การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง ต้องอาศัยการตีความถ้อยคำ
ได้แก่ คำว่า “โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน” กิติ หรือ “โดยประการที่น่าจะเกิด
ความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคง
ในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ” กิติ
หรือ “ก่อให้เกิดความตื่นตระหนก” กิติ แสดงให้เห็นถึงสิ่งที่เป็นคุณค่าประชาชนพึงร่วมกันปกป้องรักษา
ดังนั้น เมื่อพิจารณาความมุ่งหมายในการบัญญัติความผิดดังกล่าวขึ้นมาแล้ว ย่อมเห็นได้ว่า
ถ้อยคำดังกล่าวแสดงถึงคุณค่าของส่วนรวมซึ่งวิญญูชนย่อมคาดเห็นจากตัวบทกฎหมายนี้ได้ว่าการกระทำ
อย่างใดเป็นสิ่งที่ต้องห้ามตามกฎหมาย เช่น ห้ามการสื่อเรื่องอันเป็นเท็จเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิต
หรือทรัพย์สินเพื่อให้เกิดความแตกตื่นในหมู่ประชาชนซึ่งอาจไม่สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงด้วยตนเองได้
หรือการให้ข้อมูลต่อสาธารณะเพื่อทำลายความเชื่อถือศรัทธาที่ประชาชนมีต่อคุณค่าในระบอบการเมือง
การปกครอง หรือสถาบันหลักของบ้านเมือง นอกจากสร้างความสับสนเพราะกระทบต่อคุณค่า
และความเชื่อที่มีอยู่เดิม ยังก่อความแตกแยกในหมู่ประชาชนอันเนื่องจากการทำลายความเชื่อที่มีอยู่
ไม่อาจทำได้โดยง่าย และสุดท้ายย่อมส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ซึ่งโดยปกติการใช้ดุลพินิจ
ของศาลซึ่งพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นความผิดอาญาหรือไม่ย่อมอธิบายด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น
ซึ่งเห็นได้ว่าไม่อาจเป็นเหตุให้สาธารณชนเกิดความเคลือบแคลงสงสัย และในกรณีมีข้อสงสัย
ในเจตนารมณ์ของกฎหมาย จนต้องมีการตีความบทบัญญัติของกฎหมายได้เป็นหลายนัย ศาลย่อมตีความ
ไปในทางที่เป็นคุณแก่จำเลย ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้ที่ถูกลงโทษจะได้รับความเป็นธรรม
ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว ในรายละเอียดพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ
คอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การกระทำ
ในลักษณะต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิดที่มีโทษทางอาญา สำหรับมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑)
ได้แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบความผิดให้มีความเหมาะสม ชัดเจน เพื่อให้ต้องตามเจตนารมณ์
ของกฎหมาย โดยเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์
ที่บิดเบือน ปลอม หรืออันเป็นเท็จ โดยเจตนาทุจริตหรือโดยหลอกลวง และโดยประการที่น่าจะ
เกิดความเสียหายแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือประชาชน แต่ไม่รวมถึงการใช้คอมพิวเตอร์หรือระบบ
คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท เนื่องจากมีวัตถุประสงค์หรือคุณธรรม
ทางกฎหมายเพื่อมุ่งคุ้มครองประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ ส่วนความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวล

กฎหมายอาญานั้นมีวัตถุประสงค์หรือคุณธรรมทางกฎหมายเพื่อมุ่งคุ้มครองชื่อเสียงและศักดิ์ศรีของบุคคล ผู้ถูกใส่ความ บทบัญญัติมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๒) ได้ปรับปรุงองค์ประกอบฐานความผิด ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้ครอบคลุมถึงกรณีที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความปลอดภัย ของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐาน อันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศด้วย โดยเป็นบทบัญญัติที่บัญญัติขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ หรือคุณธรรมทางกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ อันเป็นเท็จ ทั้งนี้ ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จนั้นจะต้องเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่น่าจะเกิด ความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

ในข้อพิจารณาประเด็นกระทบต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง นั้น บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้วางเงื่อนไขที่อาจมีการจำกัดเสรีภาพดังกล่าวไว้ด้วย ได้แก่ เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบ เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน เมื่อพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) เป็นบทบัญญัติที่ตราขึ้น อันมีวัตถุประสงค์เพื่อการรักษาความมั่นคงของรัฐ ส่งผลให้รัฐสามารถใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด ที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชนและสังคมโดยรวม ซึ่งการตรากฎหมายจำกัดเสรีภาพในลักษณะเช่นนี้ย่อมกระทำ ได้ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และเมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชนที่ถูกจำกัดตามกฎหมายกับประโยชน์ส่วนรวมที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ที่มุ่งป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ อันส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของรัฐ รวมถึงเพื่อคุ้มครองความสงบสุขและศีลธรรมอันดีของประชาชนแล้ว เห็นว่าเป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน กล่าวคือ กฎหมายได้กำหนดองค์ประกอบความผิดและบทกำหนด โทษตามแต่ลักษณะความผิดไว้อย่างชัดเจนแน่นอนพอควรตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ และให้ศาล ใช้ดุลพินิจในการลงโทษตามข้อเท็จจริงของแต่ละคดี บทบัญญัติดังกล่าวจึงไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไป มิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และไม่ได้กระทบกระเทือนสาระสำคัญของเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ ดังนั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำ

ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง

สำหรับข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๓) เป็นความผิดเด็ดขาดโดยไม่เปิดโอกาสให้จำเลยสามารถพิสูจน์ความจริง ไม่มีบทยกเว้นโทษหรือยกเว้นความผิดในข้อหาหมิ่นประมาทเหมือนที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๙ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ขัดต่อหลักนิติธรรม และหลักการในระบอบประชาธิปไตย ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง นั้น

เห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๓) เป็นบทบัญญัติที่ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและปราบปรามการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา โดยความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรได้บัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ ลักษณะ ๑ หมวด ๑ ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ มาตรา ๑๐๗ ถึงมาตรา ๑๑๒ หมวด ๒ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร มาตรา ๑๑๓ ถึงมาตรา ๑๑๘ หมวด ๓ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร มาตรา ๑๑๙ ถึงมาตรา ๑๒๙ หมวด ๔ ความผิดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ มาตรา ๑๓๐ ถึงมาตรา ๑๓๕ และได้บัญญัติความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายไว้ในลักษณะ ๑/๑ มาตรา ๑๓๕/๑ ถึงมาตรา ๑๓๕/๔ เมื่อพิจารณาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าวซึ่งมีคุณธรรมทางกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองความผาสุกของประชาชนในสังคม ประกอบกับลักษณะของการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นภัยที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชน อันเป็นการกระทำที่ส่งผลร้ายต่อประชาชนในวงกว้างในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง หรือผลกระทบที่เป็นผลร้ายอื่นที่ไม่เพียงแต่เป็นการกระทบต่อปัจเจกบุคคลเป็นการส่วนตัว การกระทำใดที่ทำให้เกิดความไม่มั่นคง ความไม่สงบสุข หรือกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมนั้น ย่อมกำหนดเป็นความผิดอาญาได้ตามความร้ายแรงแห่งการกระทำและเจตนาของผู้กระทำความผิด การที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๓) นำความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญามากำหนด

เป็นองค์ประกอบความผิดนั้น เนื่องจากรัฐมีความจำเป็นต้องให้การคุ้มครองกรณีดังกล่าวเป็นพิเศษ หากมีการกระทำความผิดเช่นนั้นผ่านระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นการกระทำความผิดอาญาในรูปแบบเฉพาะ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายเป็นวงกว้างอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ อันเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นโดยกำหนดองค์ประกอบความผิดให้ครอบคลุมถึงการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดสำคัญบางลักษณะตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบังคับใช้กฎหมายป้องปรามการกระทำความผิดดังกล่าว การที่จะกำหนดบทยกเว้นโทษหรือยกเว้นความผิดในกฎหมายใดนั้นต้องพิจารณาตามความเหมาะสม และตามระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิดซึ่งความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร และความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้กำหนดบทยกเว้นโทษหรือยกเว้นความผิดในข้อหาหมิ่นประมาทไว้เช่นเดียวกับบทบัญญัติมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๓) ทั้งนี้ ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดมีสิทธิที่จะต่อสู้คดีเพื่อพิสูจน์ความจริงได้ตามขั้นตอนของกฎหมาย มิใช่ความผิดเด็ดขาด โดยบุคคลนั้นยังถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่จนกว่าศาลมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าได้กระทำการอันเป็นความผิด บทบัญญัติเช่นนี้จึงไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง อีกทั้งไม่ขัดต่อหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและไม่ได้กระทบกระเทือนสาระสำคัญของเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ ดังนั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๓) จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง

(นายอุดม รัฐอมฤต)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ